

עיר מקלט: גואל הדם וכהן הגדול

במות האיש אשר הוא הנכבד שבבני אדם והאהוב לכל ישראל, שבזה תנוח דעת הגואל אשר נהרג קרובו, שזה ענין טבעי לאדם כל מי שתקרהו צרה, כשתבא ג"כ לזולתו כיוצא בה או גדולה ממנה ימצא נחמה בזה על מקרהו, ואין במקרה מות בני אדם אצלנו יותר גדול ממתת כהן גדול.

Makkot 10b

Of whom does the [former] text speak? Of two persons who had slain, one in error and another with intent, there being witnesses in neither case. The Holy One, blessed be He, appoints them both [to meet] at the same inn; he who had slain with intent sits under the step-ladder and he who had slain in error comes down the step-ladder, falls and kills him. Thus, he who had slain with intent is [duly] slain, while he who had slain in error [duly] goes into banishment.

8. מסכת מכות י:

בשני בני אדם שהרגו את הנפש, אחד הרג בשוגג ואחד הרג במזיד, לזה אין עדים ולזה אין עדים, הקב"ה מזמין לפונדק אחד, זה שהרג במזיד יושב תחת הסולם, וזה שהרג בשוגג יורד בסולם ונפל עליו והרגו, זה שהרג במזיד נהרג, וזה שהרג בשוגג גולה.

9. רלב"ג יהושע פרק כא

(מג) ואח"כ זכר שלא נפל דבר מכל הדבר הטוב אשר דבר ה' אל בית ישראל הכל בא ואף על פי שכבר נשארו בהן עדין כמו שזכר במה שקדם הנה זה בלתי סותר מה שזכר בזה המקום כי כל הגוים אשר נלחמו בהם נפלו בידם ואולם נשארו אלו בסבת עצלות יהושע וישראל לא בסבת העדר השגחת השם ית' מהם:

Deut 12

But when you go over the Jordan, and live in the land which the Lord your God gives you to inherit, and when he gives you rest from all your enemies around, so that you live in safety; 11. Then there shall be a place which the Lord your God shall choose to cause his name to dwell there; there shall you bring all that I command you; your burnt offerings, and your sacrifices, your tithes, and the offering of your hand, and all your choice vows which you vow to the Lord;

01. דב' יב-יא

(י) וְעִבְדְתֶם אֶת ה' יְיָ וְיִשְׁבְתֶם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֵיכֶם מְנַחֵל אֶתְכֶם וְהָיָה לְכֶם מְקַל אֵיבֵיכֶם מִסְבִּיב וְיִשְׁבְתֶם בְּטָח: (יא) וְהָיָה הַמְקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֵיכֶם בּוֹ לְשֹׁכֵן שָׁמוֹ שָׁם שָׁמָּה תָבִיאוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם עוֹלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם מַעֲשֵׂי תִיכֶם וְתִרְמֹת יָדְכֶם וְכָל מִבְּחַר נְדָרֵיכֶם אֲשֶׁר תִּדְרוּ לַה'.

11. שמו"ב ז

(א) וַיְהִי כִּי יָשָׁב הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ וְה' הָיָה לוֹ מִסְבִּיב מִכָּל אֵיבָיו: (ב) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל נְתַן הַנְּבִיא רְאֵה נָא אֲנֹכִי יוֹשֵׁב בְּבֵית אֲרָזִים וְנֶאֱרָן הָאֱלֹהִים יֹשֵׁב בְּתוֹךְ הַיְרִיעָה: (ג) וַיֹּאמֶר נְתַן אֶל הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר בְּלָבָד לְךָ עָשָׂה כִּי ה' עִמָּךְ:

And it came to pass, when the king sat in his house, and the Lord had given him rest from all his enemies; That the king said to Nathan the prophet, See now, I live in an house of cedar, but the ark of God dwells within curtains. 3. And Nathan said to the king, Go, do all that is in your heart; for the Lord is with you.

And it came to pass, when the king sat in his house, and the Lord had given him rest from all his enemies; That the king said to Nathan the prophet, See now, I live in an house of cedar, but the ark of God dwells within curtains. 3. And Nathan said to the king, Go, do all that is in your heart; for the Lord is with you.

1. פתחי תשובה חו"מ תכ"ו

אחד שהרג בדרך, ונודע מי הוא הרוצח... יש לכוף לקרובו של הנרצח שיהא רודף אחר הרוצח להעמידו בדין. כי מצווה מוטלת על גואל הדם להמית הרוצח... וכן נהגנו פעמים הרבה, ועשינו עם פרנסי הדור, שהיו מעמידים גואלים לרדוף אחר הרוצחים.

Talmud Makkot 11a

Mishnah. It is all one whether a high priest [who died] had been anointed with the [holy] anointing oil or had been consecrated by the many vestments, or had retired from his office — all make possible the return of the manslayer; R. Judah says also the [death of the] priest who had been anointed for war permits the return of the manslayer. Therefore, mothers of high priests were wont to provide food and raiment for them that they might not pray for their son's death.

2. גמ' מכות יא ע"א

מתני'. אחד משוח בשמן המשחה, ואחד המרובה בבגדים, ואחד שעבר ממשיחותו - מחזירין את הרוצח; רבי יהודה אומר: אף משוח מלחמה מחזיר את הרוצח. לפיכך, אימותיהן של כהנים מספקות להן מחיה וכסות, כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו

3. ספרי במדבר פיסקא קס ד"ה והצילו העדה

[וישב שם עד מות הכהן הגדול] ר' מאיר אומר רוצח מקצר ימיו של אדם וכהן גדול מאריך ימיו של אדם [אין בדין שיהא מי שמקצר ימיו של אדם לפני מי שמאריך ימיו של אדם]. רבי אומר רוצח מטמא את הארץ ומסלק את השכינה וכהן גדול גורם לשכינה שתשרה על האדם בארץ אין בדין שיהא מי שמטמא את הארץ [ומסלק את השכינה] לפני מי שגורם להשרות את השכינה על אדם בארץ.

Talmud Makkot 11a

Said a venerable old scholar: I heard an explanation at one of the sessional lectures of Raba that [the high priests were not without blame, as] they should have implored Divine grace for [averting the sorrows of] their generation, which they failed to do.

4. גמ' מכות יא ע"א

אמר (ליה) ההוא סבא, מפירקיה דרבא שמיע לי: שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו.

Rashi Bamidbar 35:25

Until the kohen gadol... dies: for he causes the divine presence to rest upon israel and thus prolong their lives, whereas the murderer causes the divine presence to withdraw from israel and thus shorten their lives. He is not worthy of standing before the kohen gadol [sifrei massei]. Another interpretation: because the kohen gadol should have prayed that such a misfortune should not befall israel during his lifetime.

5. רש"י במדבר שם

עד מות הכהן הגדול - שהוא בא להשרות שכינה בישראל ולהאריך ימיהם, והרוצח בא לסלק את השכינה מישראל ומקצר את ימי החיים. אינו כדאי שיהא לפני כהן גדול. דבר אחר לפי שהיה לו לכהן גדול להתפלל שלא תארע תקלה זו לישראל בחייו:

6. ראב"ע שם

עד מות הכהן הגדול, כי הוא יכפר בעד ישראל, וזה המאורע אירע בימיו

7. ספר מורה הנבוכים חלק שלישי פרק מ

אמנם היות רוצח בשגגה גולה, הוא להשקיט נפש גואל הדם עד שלא יראה מי שבא התקלה הזאת על ידו, ותלה חזרתו